

ФЕНОМЕН ДЕТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ПІДСИСТЕМИ МАШИНОБУДУВАННЯ)

О.А. Литвинко, кандидат філологічних наук, доцент
Сумський національний аграрний університет
вул. Г. Кондратьєва, 160, м Суми, 40021, Україна
E-mail: li-tv@mail.ru

Стаття присвячена вивченню проблеми детермінологізації у сучасній англійській термінологічній підсистемі машинобудування. Актуальність дослідження зумовлена провідною роллю науково-технічної терміносистеми в англійській фаховій комунікації. Метою цієї статті є вивчення проблеми детермінологізації у зазначеній термінологічній підсистемі.

Детермінологізація – явище стало і активне для сучасного стану мови. Вона висвітлює постійний процес взаємодії термінологічної і загальнонавчальної лексики. Аналіз словникових статей свідчить про те, що значну частину довідників нових слів складають детермінологізовані терміноодиниці. Вони зазвичай виникають на підґрунті номенклатури і технічних термінів. В результаті дослідження було визначено, що поза межами термінологічного поля лексичні одиниці втрачають ознаки "ідеального" терміна і набувають, емоційності та експресивності.

Ключові слова: термінологія машинобудування, детермінологізація, термінологічне поле, підсистема, переносне значення, фразеологізм.

ФЕНОМЕН ДЕТЕРМИНОЛОГИЗАЦИИ (НА МАТЕРИАЛЕ СОВРЕМЕННОЙ АНГЛИЙСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДСИСТЕМЫ МАШИНОСТРОЕНИЯ)

О.А. Литвинко, кандидат филологических наук, доцент
Сумский национальный аграрный университет
ул. Г. Кондратьева, 160, г. Сумы, 40021, Украина
E-mail: li-tv@mail.ru

Статья посвящена изучению проблемы детерминологизации в современной английской терминологической подсистеме машиностроения. Актуальность исследования обусловлена ведущей ролью научно-технической терминосистемы в англоязычной профессиональной коммуникации. Целью этой статьи является изучение проблемы полисемии в указанной терминологической подсистеме.

Детерминологизация – явление постоянное и активное для современного языка. Она освещает постоянный процесс взаимодействия терминологической и общеупотребительной лексики. Анализ словарных статей свидетельствует о том, что значительную часть справочников новых слов составляют детерминологизованные терминологические единицы. Они обычно формируются на основе номенклатуры и технических терминов. В результате исследования было определено, что за пределами терминологического поля лексические единицы теряют признаки «идеального» термина и становятся эмоциональными и экспрессивными.

Ключевые слова: терминология машиностроения, детерминологизация, терминологическое поле, подсистема, переносное значение, фразеологизм.

PHENOMENON OF DETERMINOLOGIZATION (ON THE MATERIAL OF MODERN ENGLISH SUBSYSTEM OF TERMS – MECHANICAL ENGINEERING)

Litvinko O.A., PhD, Associate Professor
Sumy National Agrarian University,
160, Gerasim Kondrat`ev St., Sumy, 40021, Ukraine
E-mail: li-tv@mail.ru

The paper focuses on the problem of determinologization in modern English special subsystem of terms – mechanical engineering. Relevance of the study is explained by the leading role of scientific and technical terminology in the English system of professional communication. The purpose of this article is to study the problem of determinologization in the specified terminological subsystem.

Determinologization is constant and active phenomenon for modern languages. It highlights the ongoing process of interaction of terminological and general vocabulary. The analysis of dictionary entries helped to point out that many handbooks of new words included the term units subjected to the process of determinologization. They are usually formed on the base of nomenclature and technical terms. The thorough investigation helped to define that outside of the terminological field lexical units lost the signs of "ideal" term and they became emotional and expressive units.

Keywords: *mechanical engineering terminology, determinologization, terminological field, subsystem, figurative meaning, phraseologism.*

Питання терміна і термінології відноситься до актуальних проблем лінгвістики. На сучасному етапі особливу увагу вчені фокусують на систематизації і удосконаленні терміносистем окремих галузей, оскільки вірно упорядкована термінологія не тільки репрезентує найбільш прогресивну систему понять, а й має прогностичні властивості і сприяє подальшому розвитку науки. Розроблені окремі питання галузевих термінологій: медичної термінології – Ю.А. Зацний, А.В. Янков [1], юридичної термінології – І.М. Гумовська [2], економічної – О.В. Глоба [3], В.Л. Іщенко [4], термінології ринкових взаємин – З.Б. Куделько [5], комп'ютерних технологій – Н.Ю.Бондаренко [6], термінології філософії – І.В.Середюк [7]. Питання термінології – це не тільки національно-історична, але й інтернаціональна проблема історії світової науки, історії людських цивілізацій і пошуків взаєморозуміння між народами. Окрім того, дослідження природи терміна як особливого типу слова збагачує і розширює наш когнітивний тезаурус [8, с.249].

За останні декілька десятиріч галузь машинобудування зазнала кардинальних змін у зв'язку із запровадженням нових революційних технологій, і сьогодні науково-технічний прогрес сприяє її подальшому розвитку. Термінологія машинобудування утворює особливий лексичний прошарок, який постійно змінюється, удосконалюється та слугує засобом спілкування фахівців. Термінологічні одиниці галузі машинобудування є динамічною системою, що характеризується певними закономірностями функціонування її складових. Зміст кожного окремого терміна визначає його місце в системі, зумовлює зв'язки і взаємодію з іншими елементами системи.

Актуальність роботи зумовлено провідною роллю науково-технічної терміносистеми у сучасній англомовній фаховій комунікації. Необхідність аналізу підсилюється тим фактом, що комплексне дослідження феномену детермінологізації у термінологічній підсистемі машинобудування сучасної англійської мови раніше не здійснювалося.

Метою цієї статті є вивчення процесу детермінологізації в англійській термінологічній підсистемі машинобудування.

Об'єктом дослідження є термінологічна підсистема машинобудування сучасної англійської мови.

Предметом дослідження є феномен детермінологізації в англійській термінологічній підсистемі машинобудування.

Матеріалом дослідження слугував корпус термінологічної лексики обсягом 5000 лексичних одиниць, відібраних методом суцільної вибірки з лексикографічних джерел (тлумачних словників термінів машинобудування; перекладних словників термінів машинобудування), з рекламних проспектів фірм-виробників продукції машинобудування та з періодичних видань у галузі машинобудування. Загальний обсяг опрацьованого матеріалу – близько 9500 сторінок тексту.

Поняття „термін” до цього часу не знайшло вичерпного визначення. Кожен учений, залежно від загальнотеоретичних позицій і своїх уподобань, висловлює власні погляди на природу і характер терміноодиниць. Аналіз теоретичних концепцій з проблеми термінознавства показав, що під терміном в основному розуміють слово або словосполучення, що служить для визначення відповідного спеціалізованого поняття і відноситься до певної галузі науки або техніки [9, с. 48], [10, с. 220], [11, с. 14].

Еволюція терміна у мові відбувається "спіралеподібно". Із загальної мови термінологія отримує свій будівельний матеріал, організований згідно мовних законів і зумовлений розвитком системи понять і взаємозалежністю, що існує між поняттями даної галузі науки або техніки. Потім терміни повертаються до загальної мови зі зміненням, збагаченням значенням. Процес еволюції терміна у мові можна проілюструвати наступним чином: загальна мова → термінологія → загальна мова [12, с.145].

Принципово будь-який термін може стати словом загальної лексики. При цьому відбувається детермінологізація терміна [11, с. 133]. Детермінологізація – явище стає і активне для сучасного стану мови. Вона віддзеркалює постійний процес взаємодії термінологічної і загальноновживаної лексики [13, с. 196]. Значну частину довідників нових слів складають детермінологізовані терміноодиниці. Вони зазвичай виникають на підґрунті номенклатури і технічних термінів [11, с. 134].

Якщо звернутися до історії питання, то, починаючи з 30-х років XIX століття, літературна мова активно вбирає до себе спеціальну термінологічну лексику. Це пов'язано з глибоким інтересом до фактів і понять точних і природних наук, з захопленням новими винаходами, з широкою популяризацією наукових знань. Наукова мова вплинула і на фразеологію. Її сталі звороти і наукова термінологія почали використовуватися за межами спеціальних галузей. Цікавим є факт темпоральної послідовності проникнення спеціальних термінів у загальнолітературну мову. Спочатку детермінологізувалася фахова лексика математики, механіки, астрономії, а потім (з 60-х років XIX століття) – терміни біології і медицини. У 50-ті роки XX століття науковець К. Сохор зазначав, що 90% неологізмів виникають на базі науково-технічної термінології [11, с. 134].

На сучасному етапі детермінологізовані фахові лексичні одиниці можуть репрезентуватись в усній і літературній мові, фразеологічних джерелах. Слід зазначити, що у спеціальних словниках і енциклопедіях загального типу термін зберігає свою наукову специфіку. Але, оскільки ці видання орієнтовані на широке коло читачів, які недостатньо орієнтуються у даній галузі, вони не завжди сприймаються вірно. У публіцистичних і художніх текстах наукова точність терміна є мінімальною. Це пояснюється тим, що

зазначені тексти знаходяться за межами специфіки термінологічного поля. М. Мостовий зазначає, що детермінологізація – це своєрідне зрушення значення. Позначення змінюється зі зміною суттєвості поняття або набуває інших ознак у зв'язку із зміною номінації. Термін, який набуває нетермінологічного значення у художньому контексті чи процесі мовлення, є внутрішнім варіантом одного і того ж слова. Отже, на думку дослідника, у процесі детермінологізації проявляються не лише okazionalni, окремі можливості вживання терміна поза межами терміносистеми, але й природне прагнення мовців протистояти процесам формалізації лексичної одиниці [13, с. 196].

У даній роботі під детермінологізацією ми будемо розуміти вихід термінологічного значення поза межі чіткої системи, усталення його у загальноновживаній лексиці і генеративну здатність морфологічної форми терміна входити до синтаксичного оточення нетермінологічного контексту, сприяючи виникненню відтінків значення. Існує декілька причин, що спонукали до реалізації процесу детермінологізації фахових лексичних одиниць у субмові машинобудування.

З одного боку, значна частина вокабуляру зазначеної субмови стає відомою поза межами науково-технічних кіл. Широке використання таких термінів як *antenna* "антена", *pump* "насос", *valve* "клапан", *pipe* "труба", *transistor* "транзистор", *indicator* "індикатор", *machine* "верстат", "машина", викликане потребами комунікації та поширенням науково-технічних знань. Особливо показовою та цікавою є історія першого слова. *Antenna* було запозичене з латинської мови, де воно було спеціалізованим словом і семантизувало реї на кораблі. Спочатку зазначене слово було запозичене до зоологічної термінології, де завдяки метафоризації воно почало позначати вусики-щупальця у комах. У XX столітті галузь радіотехніки зазнала бурхливого розвитку, що сприяло поширенню радіотехнічної термінології. Слово *antenna* семантизувало "повітряний привод, який підвішується на щоглах для уловлювання радіохвиль". У сфері машинобудування семантика слова зазнала певних змін і воно набуло значення "пристрій для стеження за головним кабелем транспортного візка". З часом відбувся семантичний зсув за функцією і у щоденному спілкуванні так стали називати будь-який пристрій для уловлювання радіохвиль.

З другого боку, окремі терміни, не втрачаючи свого термінологічного значення, переходять до сфери загальноновживаної лексики, набуваючи переносних значень. Так термін *atmosphere*, окрім визначень газової оболонки і одиниці тиску, може означати умови співіснування живих істот, стосунки тощо, напр.: *atmosphere of pleasure* "атмосфера задоволення"; *atmosphere of distrust* "атмосфера недовіри"; *atmosphere of envy* "атмосфера заздрості"; *relaxed atmosphere* "дружня обстановка"; *formal atmosphere* "офіційна обстановка".

Екстенцію терміна *atmosphere* можуть проілюструвати і приклади з художньої літератури.

I was thirteen, just of an age to enjoy most keenly the atmosphere of muffled drams (I. Auchincloss, *The House of Five Talents*, p.15).

...Even when full employment came there was still an atmosphere of poverty and insecurity... (J. Braine, *Room at the Top*, p.46).

...The weeks in the Turners' household with its atmosphere of tragedy had not helped him to get his mind clear (D. Lessing, *The Grass in Singing*, p.19).

The older servants became inflected with the atmosphere of imminent catastrophe (C.P.Snow, *The Conscience of the Rich*, p.80).

There entered the room with this smartly turned-out young officer the strong atmosphere of a larger public world (I. Murdoch, *The Red and the Green*, p.44).

Наведені приклади свідчать про семантичну різновидність структури з терміном у тому випадку, коли терміноодиниця виходить за межі зазначеної терміносистеми. Реалізоване перенесення співвідноситься з контекстуальним об'єктом у кожному випадку, зберігаючи при цьому головну ознаку – визначення явища, яке існує в дійсності. Для визначення значення у кожному випадку необхідно з'ясувати синтаксичне оточення і контекстуальні умови, а тому відхилення в точності термінологічної кореляції буде різним для кожного випадку з огляду на обставини оточення. Система похідних значень таким чином в стані термінолексики настільки розростається, що її практичне відображення в межах звичайного тлумачного словника стає неможливим.

У поєднанні з загальноновживаними словами спостерігаємо також терміни *vacuum* "вакуум" та *engine* "двигун", "мотор". Наприклад: *vacuum of nonlove* "вакуум нелюбові"; *social vacuum* "соціальний вакуум"; *engine of subtle pleasure* "засіб вишуканого задоволення"; *engine of life* "двигун життя".

У терміносистемі машинобудування значення термінів розкривається шляхом точних дефініцій, які їм приписуються.

screw a device used for fastening materials together, consisting of a threaded and usually tapered shank that has a slotted head by which it may be rotated so as to cut its own thread as it bored through the material

bolt a bar or rod that forms part of a locking mechanism and is moved by a key or a knob

construction the thing constructed; a structure

ballast a device for maintaining the current in a circuit

machine an assembly of interconnected components arranged to transmit or modify force in order to perform useful work

Зазначеним лексичним одиницям властива деємоційність з огляду на те, що терміни покликані створювати точну уяву про поняття і предмет. При виході із термінологічного поля терміноодиниці

піддаються генералізації. Вони набувають узагальненого значення, втрачають системність, точність і однозначність [8, с.251]. При цьому термінологічна дефініція стає надмірною і відбувається втрата зв'язку з спеціальним поняттям. Пор.: *caliber* "певний розмір виробу або деталі" (субмова машинобудування) – *caliber* "розмір, форма чого-небудь" (загальна мова).

Точність і однозначність терміноодиниці втрачають і при перенесенні до іншого термінологічного поля [11, с. 136]. Існує декілька типів таких перенесень.

- Коли дві галузі мають деяку сферу перехрещення. Пор.: *valve* "клапан" (субмова машинобудування) – *valve* "вентиль" (субмова нафтопереробної промисловості).

- Коли термінологічні поля зовсім різні. Пор.: *hole* "отвір" (субмова машинобудування) – *hole* "помилка" (субмова обчислювальної техніки).

При виході із термінологічного поля машинобудування лексичні одиниці набувають емоційного забарвлення і підлягають метафоризації. Пор.: *machine* "машина", "верстат" (субмова машинобудування) – *machine* "людина, що працює, як машина"; *motor* "двигун", "мотор" (субмова машинобудування) – *motor* "руховий мускул", "руховий нерв" (субмова анатомії).

Слід зазначити, що своєрідна метафора, властива процесу детермінологізації, дещо відрізняється від метафори як стилістичного засобу, який вживається у свідомій рефлексивній діяльності майстра художнього слова. Метафора тут виступає як певний відтінок значення, як фіксація і детермінація шляхом перенесення існуючого найменування.

За межами термінологічної системи лексичні одиниці субмови машинобудування, детермінологізуючись, збагачуються потенціями фразеологізації.

термін машинобудування фразеологізм

shaft

bolt *стержень*,

болт *make a shaft or bolt of it* *ризикувати*

brass *латунь, укладка* *get down to the brass nails;*

part brass rags with smb. *дістатися до суті справи;*

розірвати дружбу з кимось

balk *балка* *make a balk of good ground* *пропустити нагоду,*

current *потік, струмінь* *to breast the current* *іти проти течії*

vacuum *вакуум* *feel a vacuum in the lower regions* *зголодніти*

tool *інструмент* *a bad workman quarrels with his tools;*

sharpen one's tools;

play with edged tools *у поганого майстра завжди інструмент винен;*

готуватися;

грати з вогнем

Слід зазначити, що на відміну від термінів, фразеологізмам притаманна експресивність та емоційне забарвлення.

Сфера вживання лексичних одиниць сфери машинобудування на "виході" із терміносистеми значно розширюється. Наводимо приклади використання зазначених детермінологізованих одиниць в художніх текстах.

1. *construction* "конструкція" (субмова машинобудування) – *put a construction of smth* "невірно тлумачити щось" (фразеологізм):

Michael rose again "I am glad the honourable member has removed a construction which others beside myself had put on his words" (J. Galsworthy, The Silver Spoon, part II, ch. II);

2. *bolt* "болт" (субмова машинобудування) – *bolt upright* "зовсім прямо" (фразеологізм):

Regardless of the captain's cries, they didn't clear at all, but stood there, bolt upright and staring (Ch. Dickens, Martin Chuzzlewit, ch. XXII);

3. *steam* "пар" (субмова машинобудування) – *put on steam* "покванитися" (фразеологізм):

Get on a little faster; put a little more steam on, ma'am, pray (Ch. Dickens, Pickwick Papers, ch. XLVIII);

4. *screw* "гвинт" (субмова машинобудування) – *apply (turn) the screw* (або *put the screw on*) "робити тиснення", "натискати на всі кнопки" (фразеологізм):

No communication passed between father and son for some days. The former was sulky at this silence, but not disquieted for, as he said he knew where he could put the screw upon George, and only waited the result of that operation (W. Thackeray, Vanity Fair, ch. XII).

У художній літературі з метою досягнення стилістичного ефекту можливе порушення межі термінологічного поля з вичерпною детермінологізацією окремих терміноодиниць [11, с. 136]. Останній із наведених нами прикладів свідчить про те, що на "виході" із термінологічного поля лексичні одиниці можуть синонімізуватись, вступаючи в синонімічні ряди. Ця властивість не є характерною для термінологічної лексики, що пояснюється чіткістю семантичних меж.

Також детермінологізовані лексичні одиниці можуть використовуватись у поетичних творах. Наприклад.

I will put on me that gallant gear,

Brave first garb of the human kind,

Travel the moors and the hills of deer,

And feel on my body the kiss of the wind.
(Neil Munro, *The Kilt's my delight*, p.15)

Зазвичай детермінологізовані слова набувають у поетичних творах експресивності та емоційного забарвлення.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Детермінологізація – явище стало і активне для сучасного стану термінологічної підсистеми машинобудування. Зазначений феномен ми розуміємо як вихід термінологічного значення поза межі чіткої системи машинобудування, усталення його у загальноновживаній лексиці і генеративну здатність морфологічної форми терміна входити до синтаксичного оточення нетермінологічного контексту, сприяючи виникненню відтінків значення. У роботі було виявлено декілька причин, що спонукали до реалізації процесу детермінологізації фахових лексичних одиниць у субмові машинобудування. З одного боку, значна частина вокабуляру зазначеної субмови стає відомою поза межами науково-технічних кіл, що викликане потребами комунікації та поширенням науково-технічних знань. З другого боку, окремі терміни, не втрачаючи свого термінологічного значення, переходять до сфери загальноновживаної лексики, набуваючи переносних значень. У терміносистемі машинобудування значення термінів розкривається шляхом точних дефініцій, які їм приписуються. Зазначеним лексичним одиницям властива деемоційність з огляду на те, що терміни покликані створювати точну уяву про поняття і предмет.

Аналіз процесу детермінологізації у сучасній термінологічній підсистемі машинобудування свідчить про те, що на "виході" із термінологічного поля лексичні одиниці втрачають ознаки "ідеального" терміна і набувають емоційності, експресивності, можуть метафоризуватись та синонімізуватись. У процесі детермінологізації змінюється інтенція і екстенція термінів машинобудування. Слід зазначити, що спроможність терміна точно і однозначно семантизувати поняття зменшується, а його екстенція, тобто сфера використання, розширюється. За межами термінологічної системи лексичні одиниці підсистеми машинобудування, детермінологізуючись, збагачуються потенціями фразеологізації. Сфера вживання лексичних одиниць сфери машинобудування на "виході" із терміносистеми значно розширюється. Зазначені детермінологізовані одиниці функціонують у художніх текстах, використовуються у поетичних творах. У художній літературі з метою досягнення стилістичного ефекту можливе порушення межі термінологічного поля з вичерпною детермінологізацією окремих термінологічних одиниць.

У перспективі передбачається дослідити процеси метонімізації терміноодиниць машинобудування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зацний Ю.А., Янков А.В. Історично-етимологічні параметри елементів медичної терміносистеми // Філологічні трактати. – Суми: Видавництво СумДУ, 2015 – №1 – С.37-43.
2. Гумовська І.М. Англійська юридична термінологія в економічних текстах: генезис, дериваційні та семантико-функціональні аспекти: Дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2000. – 186 с.
3. Глоба О.В. Принципи утворення навчальних словотворчих термінологічних словників (на матеріалі англійської економічної термінологіки): Автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10.02.04 / Одеський нац. ун-т ім. Мечникова. – Одеса, 2002. – 20 с.
4. Іщенко В.Л. Англійський багатоконпонентний економічний термін: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04/ Одеський нац. ун-т ім. І.І.Мечникова. – Одеса, 2002. – 18с.
5. Куделько З.Б. Англійська терміносистема ринкових взаємин: синтагматичні та парадигматичні особливості: Автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10.02.04 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2003. – 19 с.
6. Бондаренко Н.Ю. Особливості словотвору лексичних інновацій сфери комп'ютерних технологій та деякі проблеми їх перекладу // Філологічні трактати. – Суми: Видавництво СумДУ, 2010 – №2(1) – С.101-105.
7. Середюк І.В. Особливості функцій терміна філософії у професійній комунікації та художній літературі // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 2009. – №867 – С.85-90.
8. Швачко С.О. Термінологізація і детермінологізація слів міри і ваги // Філологічні студії. – Луцьк, 2004. – №2. – С. 248-252.
9. Головин Б.Н., Кобрин Р.Ю. Лингвистические основы учения о терминах: Учебное пособие для филологических специальностей вузов. – М.: ВШ, 1987 – 104с.
10. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства – К.: Академія, 2002 –367с.
11. Суперанская А.В., Подольская Н.В., Васильева Н.В. Общая терминология. Вопросы теории. – М.: Наука, 1989 – 243с.
12. Швачко С. А. Эволюция и функционирование слов-измерителей в системе английского языка (на материале слов меры и веса): Дис.... канд. філол. наук. – К.,1971. – 198 с.
13. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. – Х.: Основа, 1993. – 256 с.

LIST OF REFERENCES

1. Zatsnyi Yu.A, Yankov A.V. Historical and Etymological Parameters of Elements of Medical Term System // Filologichni Traktati: academic journal – Sumy: Vidavnistvo SumDU, 2015. - №1 – P. 37-43.

2. Gumovska I.M. English Legal Terminology in Texts of Economy // *Inozemna Filologiya*. – Lviv, 1999. – №111 – 211 p.
3. Globa O.V. Principles of Formation of Educational Word Building Terminological Dictionaries (Based on English Economic Terminology): author's abstract of Ph.D. in Philology : 10.02.04/ Odessa I.I. Mechnikov National University – Odessa, 2002– 20p.
4. Ishchenko V.L. English Multicomponent Economic Term: author's abstract of Ph.D. in Philology: 10.02.04/ Odessa I.I. Mechnikov National University – Odessa, 2002– 18p.
5. Kudelko Z.B. English Terminological System of Market Relations: Syntagmatic and Paradigmatic Features: author's abstract of Ph.D. in Philology: 10.02.04/ Ivan Franko Lviv National University – Lviv, 2003– 19p.
6. Bondarenko N.Y. Word Formation Features of Lexical Innovations of Computer Technologies and Some Problems of Their Translation // *Filologichni Traktati: academic journal* – Sumy: Vidavnistvo SumDU, 2010. - №2 (1) – P. 101-105.
7. Seredyuk I.V. Features of Term Functions of Philosophy in Professional Communication and Artistic Literature // *Visnik of Kharkiv National University named after V.N.Karazin*. – Kharkiv, 2009. – №867. – P.85-90.
8. Shvachko S.O. Terminologization and Determinologization of Words of Measure and Weight // *Filologichni Studiyi*. – 2004. – № 2. – P. 248-252.
9. Golovin B.N., Kobrin R.Y. Linguistic Basis of the Doctrine of Terms: Textbook for philological specialties. – M.: VSH, 1987 – 104 p.
10. Kochergan M.P. Introduction to Linguistics – K.: Akademiya, 2002 – 367 p.
11. Superanskaya A.V, Podolskaya N.V., Vasil'eva N.V. General Terminology. Issues of Theory. – M.: Nauka, 1989 – 243 p.
12. Shvachko S.O. Evolution and Function of Words of Measure in the English Language (Based on Words of Measure and Weight): dissertation of Ph.D. in Philology : 10.02.04– K., 1971. – 198 p.
13. Mostovy M.I. Lexicology of the English language. . – Kharkiv: Osnova, 1993. – 256 p.

**ФЕНОМЕН ДЕТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ
Назва: АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ПІДСИСТЕМИ
МАШИНОБУДУВАННЯ)**

Автори: Литвинко О. А.
Литвинко О. А.
Litvinko O. A.

Ключові слова: термінологія машинобудування, детермінологізація, термінологічне поле, підсистема, переносне значення, фразеологізм
терминология машиностроения, детерминологизация, терминологическое поле, подсистема, переносное значение, фразеологизм
mechanical engineering terminology, determinologization, terminological field, subsystem, figurative meaning, phraseologism

Дата публікації: 2016

Бібліографічний опис: Литвинко О. А.
Феномен детермінологізації (на матеріалі сучасної
англійської термінологічної підсистеми
машинобудування)/ О. А. Литвинко // Філологічні
трактати : науковий журнал. – Суми. Видавництво СумДУ,
2016, Том 8, №1– С.32-38.

Анотація Стаття присвячена вивченню проблеми детермінологізації у сучасній англійській термінологічній підсистемі машинобудування. Актуальність дослідження зумовлена провідною роллю науково-технічної терміносистеми в англомовній фаховій комунікації. Метою цієї статті є вивчення проблеми детермінологізації у зазначеній термінологічній підсистемі.

Детермінологізація – явище стало і активне для сучасного стану мови. Вона висвітлює постійний процес взаємодії термінологічної і загальноживаної лексики. Аналіз словникових статей свідчить про те, що значну частину довідників нових слів складають детермінологізовані терміноодиниці. Вони зазвичай виникають на підґрунті номенклатури і технічних термінів. В результаті дослідження було визначено, що поза межами термінологічного поля лексичні одиниці втрачають ознаки “ідеального” терміна і набувають, емоційності та експресивності..

Статья посвящена изучению проблемы детерминалогизации в современной английской терминологической подсистеме машиностроения. Актуальность исследования обусловлена ведущей ролью научно-технической терминосистемы в англоязычной профессиональной коммуникации. Целью этой статьи является изучение проблемы полисемии в указанной терминологической подсистеме.

Детерминалогизация – явление постоянное и активное для современного языка. Она освещает постоянный процесс

взаимодействия терминологической и
общеупотребительной лексики. Анализ словарных статей
свидетельствует о том, что значительную часть
справочников новых слов составляют
детерминологизованные терминологические единицы. Они
обычно формируются на основе номенклатуры и
технических терминов. В результате исследования было
определено, что за пределами терминологического поля
лексические единицы теряют признаки «идеального»
термина и становятся эмоциональными и экспрессивными.

The paper focuses on the problem of determinologization in
modern English special subsystem of terms – mechanical
engineering. Relevance of the study is explained by the leading
role of scientific and technical terminology in the English
system of professional communication. The purpose of this
article is to study the problem of determinologization in the
specified terminological sybsystem.

Determinologization is constant and active phenomenon for
modern languages. It highlights the ongoing process of
interaction of terminological and general vocabulary. The
analysis of dictionary entries helped to point out that many
handbooks of new words included the term units subjected to
the process of determinologization. They are usually formed on
the base of nomenclature and technical terms. The thorough
investigation helped to define that outside of the terminological
field lexical units lost the signs of "ideal" term and they became
emotional and expressive units.